

ВАКЦИНАЦІЯ ВІД КОРУ ТА НАДЗВИЧАЙНІ ЗАХОДИ МОЗ УКРАЇНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Чому зараз так багато уваги приділяють кору?

В Україні триває спалах кору, з початку якого захворіли майже 80 тисяч людей.

**З 2017 РОКУ ВНАСЛІДОК
КОРУ ПОМЕРЛИ 30 ЛЮДЕЙ.**

За 12 місяців 2018 року в Україні зареєстрували близько 55 тисяч випадків захворювання та 16 смертей внаслідок нього.

Загалом із 28 грудня 2018 р. до 8 лютого 2019 р. на кір в Україні захворіло 21 355 людей, з них дорослі — 9 304, діти — 12 051. Дев'ять людей померли.

У 2018 році найбільша кількість захворілих була у Львівській області (11 873), Івано-Франківській (5 617), Закарпатській (4 733), Тернопільській (3 658), Вінницькій (3 422) та Чернівецькій (3 384).

Хоча серед захворілих багато дорослих, найбільше на кір хворіють діти. Ризик збільшується і через спільне перебування дітей у школах та дитячих садках. Тому дуже важливо, щоб діти були вчасно вакциновані за календарем щеплень.

Які причини спалаху кору?

Спалахи кору мають циклічний характер і відбуваються в Україні кожні 5–6 років.

Головна причина — низьке охоплення щепленнями проти кору. До цього призвела нестача вакцин у 2009–2015 роках, а також антинаукові міфи, які

суперечать доказовій медицині. У 2016 році менше від 50% українських дітей були вакциновані проти кору згідно з національним календарем щеплень. І хоча вже 2017 року рівень охоплення імунізацією суттєво зріс (93,3% дітей 1 року та 90,7% дітей 6 років отримали вакцину від кору відповідно до календаря), залишається велика частка дітей, які пропустили планові щеплення в попередні роки. Це означає, що незважаючи на те, що в останні кілька років рівень вакцинації в Україні виріс, все одно він є недостатнім і створює сприятливі умови для поширення кору. Адже, як мінімум, 95% дітей повинні мати щеплення для того, щоб вірус не поширювався.

Як довго триватиме спалах?

Спалах триватиме, поки в країні не з'явиться колективний імунітет, що зупинить поширення інфекції. Для цього принаймні 95% незахищених людей мають отримати дві дози вакцини.

Тому надзвичайно важливо вакцинувати всіх дітей, які пропустили будь-яку дозу вакцини проти кору в попередні роки. Лише з рівнем вакцинації 95% можна запобігти госпіталізації та смертям внаслідок кору.

Чому від кору померли люди?

Кір — смертельно небезпечна хвороба, яка може призвести до пневмонії, вушної інфекції (отиту), запалення мозку (енцефаліту), інших серйозних ускладнень, а також до інвалідності та смерті. Не існує специфічного лікування від кору, єдиний захист — вакцинація.

Найважливіше ПРО КІР

Що таке кір і в чому його небезпека?

Кір — дуже заразне інфекційне захворювання, спричинене вірусом. Захворювання поширюється повітряно-крапельним шляхом, коли людина кашляє або чхає. На кір можуть захворіти всі: діти й дорослі.

Кір може мати тяжкий перебіг і часто потребує госпіталізації. Хворі на кір тривалий час є заразними. Інфекція може викликати ускладнення (пневмонію, енцефаліт), призвести до інвалідності чи смерті.

Як передається кір?

Збудник кору легко передається від хворої до здорової людини повітряно-крапельним шляхом при чханні, кашлі або розмові. Вірус кору може виживати (тобто бути здатним заразити інших) в повітрі та на поверхнях до двох годин після того, як хвора людина залишила приміщення.

9 з 10 нещеплених людей, що контактують із хворим, будуть інфіковані.

Які симптоми захворювання?

Підвищення температури, головний біль, нежить, сухий кашель, збільшення лімфовузлів, запалення слизової оболонки очей (сльозотеча, чутливість до світла, можливі гнійні виділення), діарея та блювота.

На 4–5 день хвороби з'являються червоні висипання, які починаються зі шкіри голови й обличчя, а згодом розповсюджуються на все тіло. Хвороба може тривати більше ніж місяць.

До яких ускладнень може призвести кір?

Захворювання може спричинити пневмонію, вушну інфекцію (отит), запалення мозку (енцефаліт), інші серйозні ускладнення, а також інвалідність і смерть.

Чи є ліки від кору?

Специфічного лікування від кору немає. Лікують лише симптоми і, в разі виникнення бактеріальних інфекцій, призначають антибіотики. Може знадобитися перебування в реанімаційному відділенні. Проте захворюванню можна запобігти.

Єдиний надійний
метод захисту від кору —
ВАКЦИНАЦІЯ

Для кого небезпечний кір?

Кір загрожує всім нещепленим дорослим і дітям.

На сьогодні в Україні існує високий ризик захворювання на кір серед дітей, які не мають щеплення. Підлітки та дорослі, які раніше не хворіли на кір і не були вакциновані, також є вразливими до захворювання. У дорослих і дітей, менших від 1 року, кір зазвичай має набагато тяжчий перебіг.

Хвороба особливо небезпечна для дітей до 5 років.

КІР —
ОДНА З ГОЛОВНИХ
ПРИЧИН ДИТЯЧОЇ
СМЕРТНОСТІ У СВІТІ

За оцінкою Всесвітньої організації охорони здоров'я, в 2015 році внаслідок цього захворювання померли понад 134 тисячі людей у світі.

Як захиститися від кору?

Єдиний надійний метод профілактики кору — вакцинація. Вона формує специфічний імунітет, унаслідок чого організм людини стає невразливим до захворювання.

Дотримання здорового способу життя, так званий «загальний імунітет» НЕ захищають від кору!

Від цієї хвороби захищають 2 дози вакцини. Згідно з календарем щеплень в Україні, в 12 місяців роблять перше щеплення від кору, а в 6 років — вводять другу дозу вакцини.

Вакцинація від кору

Яка вакцина захищає від кору?

Від кору захищає комплексна трикомпонентна вакцина КПК, що забезпечує імунітет одразу від трьох захворювань: кору, паротиту (свинки) та краснухи. Згідно з календарем щеплень, для захисту від кору потрібно ввести дві дози вакцини: в 1 і 6 років.

За рекомендацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, принаймні 95% населення мають бути щеплені двома дозами вакцини КПК для забезпечення надійного захисту від кору.

Яка вакцина наявна в Україні?

Наразі в Україні для щеплень КПК постачають такі вакцини:

«**Пріорикс**»/Priorix (виробник GlaxoSmithKline Biologicals S.A., Бельгія), прекваліфіковану ВООЗ, найавторитетнішою організацією світу в сфері охорони здоров'я.

«**М-М-Р II**»/M-M-R II (виробник Merck & Co., Inc., США), схвалену державним Управлінням продовольства і медикаментів США (Food and Drug Administration (FDA), яка також є однією з найавторитетніших установ світу в цій сфері.

Обидві вакцини безпечні, ефективні й гарантовані державою безоплатно в рамках національного календаря профілактичних щеплень.

Більша кількість постачальників дозволяє країні уникнути нестачі у разі дефіциту продукту від одного виробника. Це особливо важливо під час спалаху, адже лише з початку року на кір в Україні захворіли понад 21 000 людей, і 9 із них померли.

Наскільки безпечна вакцина від кору?

Вакцина КПК використовується вже понад 50 років, і понад 500 мільйонів доз вакцин з протикоровим компонентом було введено в більш ніж 100 країнах світу. Вакцина проти кору безпечна та ефективна.

Вакцини, як і будь-які ліки, можуть викликати реакції, але серйозні реакції на вакцину — вкрай рідкісні. У той час, як кір може мати тяжкий перебіг, нести ризик госпіталізації і смерті, щеплення вакциною КПК — безпечне. Імовірність серйозної алергічної реакції на вакцину КПК становить одна реакція на мільйон щеплень. Тоді, як із 1 000 людей, які заразилися кором, 1 помирає, 1 захворює на енцефаліт, а 50 отримують тяжкі ускладнення.

Як і де зробити щеплення від кору?

Наразі вакцина КПК наявна в державних медичних закладах. Для дітей до 18 років вакцинація від кору в Україні є безкоштовною.

Також Міністерство охорони здоров'я затвердило наказ про проведення безкоштовної імунізації дорослих, які належать до груп ризику. Зокрема йдеться про медиків, освітян, студентів, поліцію, військових, учасників Операції об'єднаних сил. Отримати щеплення можуть дорослі, які контактували з хворим на кір.

Не відкладайте візит до лікаря, щоб зробити планове або надолужити пропущене щеплення.

Коли вакцинувати дитину?

В Україні роблять щеплення від кору двічі: у 12 місяців та в 6 років. Якщо дитині незабаром виповнюється 1 або 6 років, це означає, що наближається час вакцинації від кору. Дуже важливо не відкладати щеплення.

Якщо дитина пропустила першу чи другу дозу вакцини КПК за графіком, потрібно звернутися до лікаря і якнайшвидше надолужити пропущені щеплення КПК.

ЩО робити, якщо батьки вказують на те, що записи про щеплення їхньої дитини є неправдивими, та/або не пам'ятають, які із записаних у довідці дитини щеплень робили насправді?

У такому випадку батькам треба звернутися до медичного закладу і зробити дитині щеплення. Додаткове щеплення від кору НЕ шкодить дитині, а навпаки — посилює захист.

Як захиститися від кору дорослим, які не входять до груп ризику?

Усім дорослим, які не були щеплені від кору або не перехворіли на кір, потрібно вакцинуватися. Проконсультуйтеся зі своїм сімейним лікарем про можливість вакцинації проти кору.

Чи є вакцини від кору в приватних клініках?

Вакцина КПК зареєстрована в Україні й може закуповуватися приватними клініками. МОЗ не регулює, які вакцини і в якому обсязі завозити постачальникам на приватний ринок України.

Чи можна вакцинуватися під час спалаху?

Під час спалаху надзвичайно важливо захистити дитину від кору. Якщо дитині виповнюється 12 місяців або 6 років, якщо дитина пропустила планове щеплення від кору раніше — вакцинуватися вкрай потрібно! Щеплення — єдиний надійний спосіб здобути захист від інфекцій. Так само, якщо дорослий не має щеплення, його потрібно зробити.

А що трапиться, якщо вакцинуватися вже після контакту з хворим, тобто імовірно заразившись?

У таких випадках і здійснюється вакцинація контактних осіб (наказ МОЗ України №595 від 16 вересня 2011), що також відповідає рекомендаціям Всесвітньої організації охорони здоров'я. Таким чином імунна система починає «бігти наввипередки» з вірусом, виробляючи антитіла. Що швидше зроблено вакцинацію, то вищою є імовірність уникнути хвороби чи принаймні полегшити її перебіг.

Якщо людина контактувала з хворим на кір, вона має отримати вакцинацію протягом перших 72 годин. Пізнішу вакцинацію також рекомендовано, проте її ефективність вже буде не такою високою. У деяких випадках також показане введення імуноглобуліну.

Чи можна вакцинуватися від кору в сезон грипу?

Так!

Якщо дитина або дорослий почуваються добре, немає жодних причин відкладати щеплення від кору через те, що в країні грип. Попри поширений міф вакцинація не послаблює і не перевантажує імунну систему.

За світовими стандартами застуди з температурою до 38,0°C–38,5°C не є протипоказанням до вакцинації від кору.

Ба більше, вакцинуватися від кору та грипу можна в один день — у різні ділянки тіла.

За результатами наукових досліджень окремих випадків бактеріальних та вірусних інфекцій в популяції після щеплення (0–30 днів, 31–60 днів і 61–90 днів), було встановлено, що вакцина КПК не підвищує ризики цих інфекцій, не «перевантажує» імунну систему, не послаблює захист організму в цілому.

Посилання на дослідження:

← <https://goo.gl/mocgNR>

<https://goo.gl/2f5bst> →

Так, твердження, що вакцинуватися проти кору під час зростання захворюваності на грип і ГРВІ небезпечно, є необґрунтованим та не відповідає дійсності.

Які є протипоказання до вакцинації від кору?

Перелік протипоказань до вакцинації КПК невеликий. Він не містить застуди з температурою до 38,5°C. Вакцинацію не роблять, якщо є високий ризик серйозної реакції та імунна відповідь на введену вакцину не сформується, тобто:

- 1** | **Гостре захворювання**, що супроводжується температурою, вищою за 38,5°C.
- 2** | **Серйозна алергічна реакція** (анафілактичний шок) на попередню дозу вакцини чи відома алергічна реакція на один із компонентів вакцини (наприклад, на желатин, неоміцин, курячий білок тощо).
- 3** | **Захворювання і стани організму, коли після введення вакцини імунітет може не сформуватися** (наприклад, хіміотерапія в онкологічних хворих; вживання великих доз стероїдних гормонів; вживання ліків, що пригнічують імунітет; СНІД).
- 4** | **Вагітність**: вакцину КПК не вводять вагітним, адже вона містить живі віруси. Щеплення проти кору необхідно зробити на етапі планування вагітності.

У разі виникнення тимчасових протипоказань до вакцинації дитина отримує так зване мед-відведення від щеплень. Потім пропущені за календарем щеплення потрібно надолужити.

Більшість із протипоказань — лише тимчасові.

Це означає, що захистити дитину можна буде вже зовсім скоро. Важливо, щоб батьки не відклали щеплення КПК на довгий час, позбавляючи дитину захисту від кору, а також не відклали щеплення після тимчасових протипоказань на невинувато довгий час.

Після гострих захворювань щеплення можна робити відразу після одужання. Так само після операції: не потрібно чекати, наприклад, місяць — щеплення можна робити щойно дитина почувається добре після хірургічного втручання. До речі, не слід відмовлятися від вакцинації живою вакциною і перед ним: якщо дитина почувається добре, відкласти щеплення КПК немає сенсу.

Чи можна вакцинувати дитину з хронічними захворюваннями?

Існує міф, що наявність у дитини бронхіальної астми, цукрового діабету чи інших хронічних захворювань є протипоказанням до вакцинації. Проте насправді такі малюки потребують щеплення в першу чергу, адже ризик зараження кором і розвитку серйозних ускладнень після хвороби для них значно вищий.

Що робити, якщо людина контактувала з хворим на кір?

У разі контакту з хворим на кір негайно зверніться до лікаря: потрібно зробити щеплення протягом перших 72 годин. У деяких випадках також (наприклад, тим, у кого є протипоказання до вакцинації) вводять імуноглобулін.

Якими є ризики для невакцинованих?

Вірогідність заразитися кором для невакцинованої людини, яка контактувала з хворим на кір, становить 90%. У понад 5% людей, які перехворіли на кір, розвиваються порушення здоров'я на все життя.

Чому серед захворілих на кір були повністю вакциновані?

Імовірність захворіти після щеплення існує, адже жодна вакцина не може дати 100% захисту від захворювання. У 3–5% людей не формується імунітет після вакцинації. Окрім того, деякі відомості в довідках про щеплення можуть не відповідати дійсності. До того ж, захворіти можуть ті, кому ввели вакцину, яка зберігалася за неналежної температури і втратила свої властивості.

Проте навіть якщо щеплена людина захворіє, хвороба буде мати значно легший перебіг, без серйозних ускладнень. Ті ж, у кого організм не відповів на вакцину, повинні бути захищені колективним імунітетом, який можна досягнути високим рівнем охоплення щепленнями.

Охоплення вакцинацією

Яким є рівень вакцинації в Україні?

За українським календарем щеплень кожна дитина має отримати дві дози вакцини проти кору — в 12 місяців та в 6 років.

2018 року 91% дітей одного року отримали першу дозу вакцини від кору, та 89,5% дітей 6 років — другу дозу вакцини вчасно.

Це набагато краще, ніж, наприклад, 2016 року, коли лише 45,5% дітей одного року були щеплені від кору вчасно. Проте цього недостатньо, щоб надійно захистити людей від інфекцій. Як мінімум, 95% мають отримати обидві дози вакцини для того, щоб вірус не поширювався і можна було уникнути госпіталізації та смерті.

До того ж, залишається частка дітей, які пропустили свої щеплення за графіком в минулі роки, і їм також потрібно ввести вакцину. У 2018 році частка дітей, які отримали пропущену першу дозу КПК, становить 57%. А частка дітей, які надолужили дві дози, іще менша — 46%.

До 2009 року принаймні 94% українських дітей одного року мали планові щеплення та понад 95% шестирічних дітей отримували другу дозу, тому випадків кору не було.

В яких областях рівень вакцинації найнижчий?

2018 року найнижчі рівні планового щеплення дітей одного року були в таких областях: Івано-Франківська (78.9%), Харківська (80.8%), Закарпатська (84.8%), Одеська (84.8%), Рівненська (84.8%), Черкаська (87.5%), Київська (87.9%) та Львівська (89.9%).

А найнижчі рівні охоплення плановим щепленням шестирічних дітей були в Івано-Франківській (69.6%), Київській (81.1%), Харківській (82.2%), Львівській (83.2%), Запорізькій (83.3%), Одеській (85.6%), Закарпатській (86.9%), Чернівецькій (88.1%) та Чернігівській областях (88.9%).

Наявність вакцин

Чи достатньо в Україні вакцин проти кору?

Станом на 7 лютого 2019 року в регіонах України наявні 1 067 014 доз вакцин проти кору, паротиту і краснухи. Цієї кількості достатньо для проведення щеплень.

Що робити, якщо в медичному закладі немає вакцин?

Якщо в кабінеті щеплень кажуть, що вакцини немає, зверніться до керівника медзакладу. Якщо він не може надати необхідну інформацію, зверніться до департаменту/управління охорони здоров'я у вашій області. За розподіл вакцин у межах області відповідає місцева влада.

Наявність вакцин у вашій області можна перевірити тут:

<https://bit.ly/2sJnX3y>

Відповідь на спалах кору в Україні

Що робить МОЗ для того, щоб зупинити спалах кору?

Починаючи з серпня 2017 року, МОЗ вживає таких заходів для запобігання поширенню хвороби:

вакцинація дітей, які пропустили першу або другу дозу вакцини КПК відповідно до календаря щеплень на додаток до поточної планової імунізації;

зустрічі з місцевими органами влади для координації роботи з реагування на спалах кору;

тренінги для медичних працівників, педагогів та місцевих керівників;

моніторингові візити до регіонів із залученням фахівців міжнародних організацій.

З 2017 року працює Оперативний штаб з реагування на ситуацію з кором в Україні при МОЗ. З вересня 2017 впроваджуються посилені заходи імунізації дітей, які раніше не отримували щеплення від кору, — на додаток до планової вакцинації дітей відповідно до національного календаря щеплень.

У січні 2019 року МОЗ України ініціював надзвичайні заходи із захисту дітей від кору у Львівській області. Вона найбільше постраждала внаслідок поширення хвороби: 2018 року тут захворіли близько 12 тисяч людей.

Що робить МОЗ України, щоб захистити людей у Львівській області?

Яка послідовність дій, якщо в школі хтось захворів на кір?

Якщо ваша дитина контактувала з хворим на кір, одразу зверніться до лікаря. Їй потрібно негайно зробити щеплення від кору — бажано протягом перших 72 годин. У деяких випадках також показане введення імуноглобуліну.

Якщо в дитини немає жодного щеплення від кору, їй необхідно ввести одну дозу вакцини в перші три доби після контакту. Якщо минуло понад 72 години, все одно потрібно провести вакцинацію КПК без відтермінування на пізніший час!

Якщо у дитини є протипоказання до вакцинації, якомога раніше, оптимально у перші 6 днів після контакту, їй необхідно провести профілактику імуноглобуліном. Пізніша імунопрофілактика буде менш ефективною, але може полегшити тяжкість перебігу кору.

Якщо дитина щеплена раніше лише одноразово, їй необхідно ввести другу дозу незалежно від віку, але не раніше, ніж через один місяць від попередньої дози КПК.

Якщо у вашої дитини є дві дози вакцини, вона захищена і додаткових щеплень від кору не потребує.

Чому саме у Львівській області?

Найбільше випадків кору в 2018 році зареєстрували саме у Львівській області — близько 12 тисяч. Через ускладнення від кору в 2018 році тут померли дві дитини — трирічний хлопчик і дівчинка. Вони не були щеплені. Серед 12 тисяч захворілих понад 7 тисяч взагалі не мали щеплення від кору, а інші отримали лише одну дозу вакцини КПК із необхідних двох. Саме тому надзвичайні заходи із захисту людей від кору починаються зі Львівщини. Ці заходи ініціював МОЗ, бо цей регіон є «лідером» за кількістю зареєстрованих випадків захворюваності на кір і одним із антилідерів за рівнем охоплення щепленнями. Заходи спільно з місцевою владою у Львівській області заплановано МОЗ України.

*Що робить МОЗ України, щоб захистити
людей у Львівській області?*

Коли є сенс не допускати дітей до школи через кір?

Обмежувальні заходи мають сенс, якщо час використано для вакцинації незахищених дітей, а обмеження тривають стільки, скільки триває хвороба. Для кору це 21 день після виявлення захворювання: стільки максимально триває інкубаційний період (тобто лише через 21 день після останнього контакту з хворим достеменно відомо, хто захворів, а хто ні, й можна запобігти подальшому зараженню).

Закриття шкіл або дитячих садків на такий тривалий час може суттєво порушити освітній процес для тисяч дітей, а батьки потребуватимуть відпустки для догляду за ними, що вплине на місцеву економіку та сімейні доходи.

Найефективнішим захистом від кору є вчасна вакцинація. Тому, якщо в школі зафіксували кір, а дитина не вакцинована, їй негайно потрібно зробити щеплення.

**Нещеплені діти не мають допускатися до відвідування
навчальних закладів.**